

GALLUP MARKEDSANALYSE A S

SCAN GALLUP AS *

GAMMEL VARTOV VEJ 6 . HELLERUP

TELEGRAMADRESSE: GALLUPOPINION

TELEFON 2918 00 . POSTGIRO 7812

UGENS GALLUP

Artikel nr. 39

Må tidligst offentliggøres lørdag den 2. oktober
og senest lørdag den 16. oktober 1965.

SKAL LØNNEN STADIG PRISTALREGULERES ?

Relativt flest mener "ja" - men knapt så mange som tidligere.

Pristalreguleringen af arbejderes og tjenestemænds lønninger, daterer sig tilbage til den første verdenskrigs kraftige prisstigninger og tanken bag denne ordning er naturligvis den, at de grupper, hvis indkomster reguleres på denne måde, derved automatisk skulle sikres en uforandret realløn.

Denne mekanisme har i den forløbne periode indtaget en central position i den politiske og økonomiske debat. Det er således fremholdt, at den automatiske pristalsregulering sikrer længere varende overenskomstperioder på arbejdsmarkedet, med de fordele dette indebærer, dels socialt og samfundsøkonomisk ved at man lettere undgår arbejdskampe og dels ved at sikre industrien bedre dispositionsvilkår.

Modsat er det blevet anført, at den automatiske pristalsregulering er en kilde til inflation i den udstrækning, hvori den giver dækning for prisstigninger forårsagede af knaphed. I et samfund som det danske, med fuld beskæftigelse og stigende prisniveau, skulle denne risiko være særlig stor, på grund af vor procentvise store udenrigshandel. Andres vort bytteforhold overfor udlandet derved, at importen bliver dyrere, er vi reelt blevet fattigere og kompenserer man herfor ved at hæve aflønningen, giver man blot sorteper videre til ikke-regulerede grupper, og risikerer særligt i vort samfund en inflatorisk udvikling. Ydermere påpeges, at den automatiske lønregulering for så vidt er u-nødvendig, som udviklingen her og i lande uden denne ordning har vist, at reallønnens højde i virkeligheden bestemmes af leveomkostningerne og ikke af pristalsreguleringen som er af underordnet betydning.

* SCAN GALLUP AS . GAMMEL VARTOV VEJ 6 . HELLERUP . DANMARK

NORSK GALLUP INSTITUTT AS, OSLO, NORGE . SIFO AB, SOLNA, SVERIGE . GALLUP MARKEDSANALYSE AS, HELLERUP, DANMARK

På den anden side har disse sammenligninger også vist, at pris- og lønudviklingen ikke har været så forfærdelig forskellig, afhængigt af om der har været automatisk lønregulering eller ej.

Konklusionen har derfor været den, at ordningen har visse fordele, de lange overenskomstperioder og hvad deraf følger og visse ulemper, fare for inflation specielt i et samfund som det danske.

På baggrund af denne problemstilling og den aktualitet spørgsmålet til stadighed har haft - og har, jævnfør den nylige debat omkring det nye pristalsbudget - har Gallup Institutet i 1957 foretaget en undersøgelse til belysning af, hvorledes befolkningen ser på spørgsmålet. Denne undersøgelse har man nu gentaget, idet man har stillet et repræsentativt udsnit af den voksne befolkning spørgsmålet:

"Er De for eller imod, at lønninger følger pristallet?"

Dette gav følgende resultat, idet man til sammenligning har anført resultatet af den tidligere undersøgelse:

	<u>1957</u>	<u>1965</u>
	%	%
for regulering	51	48
mod regulering	18	25
ved ikke	31	27
i alt	100	100

Det er således klart, at halvdelen af befolkningen umiddelbart finder, at den automatiske lønregulering bør bibeholdes, medens blot hver fjerde er imod (25%), altså et klart relativt flertal for den nuværende ordning. Sammenligner man imidlertid de to undersøgelser, synes der at være en udvikling i gang, idet tilhængernes antal er gået svagt tilbage og modstandernes ikke uvæsentligt frem. Antallet af spurgte taget i betragtning (ca. 2000), må konklusionen være mindre - men stadig overvejende - tro på den automatiske lønregulerings hensigtsmæssighed.

I den følgende oversigt er svarene fordelt efter de adspurgtes erhvervs-mæssige stilling samt partipolitiske tilhørighed:

	<u>for</u>	<u>imod</u>	<u>ved ikke</u>	<u>i alt</u>
	%	%	%	%
Total	48	25	27	100
arbejder, ufaglært	56	16	28	100
arbejder, faglært	63	19	18	100
funktionær, lavere grad	59	25	16	100
funktionær, iøvrigt	56	34	10	100
selvstændig landbruger	11	64	25	100
selvstændig i øvrigt	47	39	14	100
gift kvinde u. selverhverv	33	26	41	100
folkepens./invalidere	51	17	32	100
ude af erhverv i øvrigt	45	25	30	100

	<u>for</u>	<u>imod</u>	<u>ved ikke</u>	<u>i alt</u>
	%	%	%	%
Socialdemokratiet	67	11	22	100
Radikale	56	13	31	100
Konservative	36	47	17	100
Venstre	25	48	27	100
Socialistisk folkeparti	72	14	14	100

Man ser her et helt klart billede af de forskellige erhvervsgruppers forhold til indkomstmulighederne under automatisk lønregulering. Arbejderne har den største interesse i at bibeholde den nuværende ordning. Funktionærgruppen er knapt så overbeviste, men majoriteten følger dog arbejderne. I denne gruppe befinder også tjenestemændene sig, der har det særlige efterslæbsproblem, idet denne gruppes muligheder for lønglidning er små og kræver lovgivningens medvirken.

De selvstændige landbrugeres indstilling er klar nok. De går imod pristalsreguleringen, hvilket er en naturlig følge af at landbruget er eksporterhverv, hvis indkomster er bestemt udefra, hvorfor dette erhvervs hovedinteresse må være at forhindre det indenlandske indkomstkapløb.

Andre erhvervsdrivende er overvejende for pristalsreguleringen, men modstanden er dog ret høj (39%). Som helhed har denne gruppe også muligheder for at følge med i indkomstkapløbet via avancerne, hvis ikke konkurrencen er for stærk.

Partifordelingen reflekterer naturligvis partiernes forskellige erhvervsstruktur, men er dog ikke en ren afspejling heraf.

Regeringspartiets og dets støttepartis vælgere er klart for, medens de to store borgerlige partiers vælgere er klart - omend ikke lige så klart - imod.

Mest imod er venstres vælgere, hvilket har sin naturlige forklaring i de selvstændige landbrugeres syn på spørgsmålet, medens de konservative i nogen grad reflekterer den store gruppe af byerhvervenes selvstændige erhvervsdrivende.

Den automatiske pristalsreguleringsmekanisme forudsætter ifølge sin natur også, at lønreguleringen kan gå i nedadgående retning. Man stillede derfor alle, der var "for" spørgsmålet:

"Gælder dette også, hvis pristallet falder og derved bevirker en løn-
nedgang?"

Dette gav resultatet:

	<u>%</u>
kun hvis pristallet stiger	84
også hvis pristallet falder	8
ved ikke	8
i alt	100

Det er således en temmelig klar forudsætning for den automatiske lønregulering, at den kun skal gælde ved prisstigninger, medens kun nogle få (8%) er konsekvente og fastholder regulering under alle forhold.

Spørgsmålet er dog ikke så relevant og næppe heller så politisk relevant til trods for dets "umiddelbart" retfærdighedsprægede karakter. Skulle spørgsmålet virkelig blive aktuelt, ville næppe nogen, politikere eller økonomer, være interesserede i en udvikling i retning af økonomisk stagnation.

Copyright
og Gallup Instituttet A/S